

BÀN VỀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG CỦA HẢI ĐỘI DÂN QUÂN THƯỜNG TRỰC THAM GIA BẢO VỆ CHỦ QUYỀN BIỂN, ĐẢO

Thiếu tướng QUÁCH VĂN NHỎ
Phó Tư lệnh Quân khu 9

VIỆT Nam có bờ biển dài hơn 3.260 km, diện tích biển trên 1 triệu km² với hơn 3.000 đảo lớn nhỏ, án ngữ tuyến hàng hải quốc tế, mật độ giao thương nhộn nhịp bậc nhất thế giới, nối liền Thái Bình Dương - Ấn Độ Dương nên có địa chính trị và kinh tế đặc biệt quan trọng.

Trong bối cảnh Biển Đông đã và đang trở thành trung tâm cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn; tiềm ẩn nguy cơ mất ổn định; nhiệm vụ quản lý, bảo vệ chủ quyền, quyền chủ quyền, quyền tài phán quốc gia trên biển còn nhiều khó khăn, thách thức, đòi hỏi chúng ta phải phát huy sức mạnh tổng hợp trong bảo vệ chủ quyền biển, đảo. Theo đó, thời gian qua, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo quyết liệt của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, các cơ quan, đơn vị và một số địa phương ven biển đã triển khai thực hiện giai đoạn 1 của Đề án "Xây dựng hải đội dân quân thường trực tham gia bảo vệ chủ quyền biển, đảo trong tình hình mới", đã đạt được những kết quả bước đầu quan trọng. Tuy nhiên, đây là lực lượng mới được thành lập nên kinh nghiệm lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành của cấp ủy, chính quyền, cơ quan quân sự cấp tỉnh chưa nhiều; tổ chức biên chế, trang bị, huấn luyện và mô hình hoạt động vẫn còn có điểm chưa thống nhất, chi phối đến kết quả thực hiện nhiệm vụ của lực

lượng này. Từ thực tế đó, việc nghiên cứu, đề xuất biện pháp nâng cao hiệu quả hoạt động của hải đội dân quân thường trực tham gia bảo vệ chủ quyền biển, đảo trong tình hình mới là vấn đề cấp thiết.

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền địa phương, bộ chỉ huy quân sự tỉnh (thành phố) ven biển trong việc tổ chức xây dựng, hoạt động của hải đội dân quân thường trực. Đây là vấn đề có tính nguyên tắc nhằm bảo đảm sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với lực lượng vũ trang, trong đó có hải đội dân quân thường trực. Thực tế cho thấy, sự lãnh đạo, chỉ đạo thống nhất từ cấp ủy, chính quyền địa phương sẽ huy động được sự tham gia, phối hợp của các ban, ngành, đoàn thể, tạo ra sức mạnh tổng hợp để xây dựng hải đội dân quân thường trực vững mạnh toàn diện, hoạt động có hiệu quả, phù hợp với đặc điểm, tình hình cụ thể của địa phương. Mặt khác, hải đội dân quân thường trực là lực lượng nòng cốt tại chỗ, sẵn sàng phối hợp với các lực lượng khác khi có tình huống quốc phòng, an ninh. Vì vậy, việc tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo sẽ bảo đảm cho lực lượng này luôn trong tư thế sẵn sàng chiến đấu cao, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ trong mọi tình huống. Bên cạnh đó, bộ chỉ huy quân sự cấp tỉnh là cơ quan tham

mưu, chỉ huy, chỉ đạo về công tác quốc phòng, quân sự địa phương, chịu trách nhiệm trước cấp ủy, chính quyền và Bộ Tổng Tham mưu Quân đội nhân dân Việt Nam về xây dựng, hoạt động của hải đội dân quân thường trực. Do đó, đảng ủy quân sự, bộ chỉ huy quân sự các tỉnh (thành phố) ven biển cần tập trung lãnh đạo nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của chi bộ hải đội dân quân thường trực; chỉ đạo, phân công, phân nhiệm rõ ràng cho từng cấp; tăng cường kiểm tra, giám sát, sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm, không để chổng chéo hoặc bỏ sót nhiệm vụ. Đồng thời, phát huy vai trò của các cơ quan, ban, ngành, đoàn thể và Nhân dân trong phối hợp hoạt động để thực hiện các nhiệm vụ, tạo sức mạnh tổng hợp, điều kiện tốt nhất cho lực lượng này tham gia các hoạt động bảo vệ chủ quyền biển, đảo.

Quá trình lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành, cần quan tâm động viên, khuyến khích, chăm lo bằng các chế độ, chính sách đối với gia đình và cán bộ, chiến sĩ tham gia hải đội dân quân thường trực trong suốt quá trình thực hiện nhiệm vụ; nhất là chính sách tạo việc làm tại chỗ ở địa phương, tăng thu nhập cho gia đình để cán bộ, chiến sĩ thực sự an tâm thực hiện nhiệm vụ. Trên cơ sở quy định của pháp luật và hướng dẫn của cấp trên về công tác dân quân tự vệ, căn cứ vào tình hình thực tế nhiệm vụ quốc phòng, an ninh và tình hình biển, đảo, cơ quan quân sự các địa phương làm tốt chức năng tham mưu cho cấp ủy đảng, chính quyền địa phương trong tổ chức xây dựng và hoạt động hải đội dân quân thường trực tham gia bảo vệ chủ quyền biển, đảo.

Hai là, quan tâm chăm lo xây dựng hải đội dân quân thường trực vững mạnh về tổ chức. Để làm được việc này, các tỉnh (thành phố) ven biển tiếp tục thực hiện hiệu quả lộ trình của Đề án; bộ chỉ huy quân sự tỉnh (thành phố) chủ động nghiên cứu, tham mưu cho cấp ủy, chính quyền địa phương cùng cấp chỉ đạo làm tốt công tác tuyên truyền, tuyển chọn công dân

tham gia hải đội dân quân thường trực; tổ chức xác minh tiêu chuẩn, lựa chọn những đồng chí đủ tiêu chuẩn cả về chính trị, đạo đức, kiến thức văn hóa, xã hội, pháp luật và năng lực, kinh nghiệm đi biển để đưa đi đào tạo, huấn luyện các chức danh: ban chỉ huy hải đội; thuyền trưởng; máy trưởng; lái tàu; thông tin viên,... theo kế hoạch hằng năm của Cục Dân quân tự vệ. Tổ chức sắp xếp, biên chế hải đội và các tàu chạt chẽ, đúng quy định; phấn đấu hải đội đủ biên chế về số lượng tàu, vũ khí, khí tài, công cụ hỗ trợ; quân số phải đạt 100% theo biểu tổ chức biên chế (đảng viên đạt trên 30%; trình độ trung cấp, cao đẳng, đại học phải đạt 30 - 40%); đồng thời, thực hiện tốt công tác tiếp nhận sĩ quan, quân nhân chuyên nghiệp do Quân chủng Hải quân tăng cường cho các hải đội dân quân thường trực. Cùng với đó, tiếp tục nghiên cứu, đề xuất với cấp quân khu tham mưu cho Bộ Quốc phòng bổ sung, kiện toàn về tổ chức biên chế và trang bị của hải đội dân quân thường trực, phù hợp với đặc điểm địa bàn biển, đảo và nhiệm vụ cụ thể của mỗi địa phương.

Ba là, nâng cao chất lượng huấn luyện, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ tham gia bảo vệ chủ quyền biển, đảo. Trên cơ sở nội dung, chương trình huấn luyện do Bộ Quốc phòng quy định, bộ chỉ huy quân sự các địa phương ven biển chủ động nghiên cứu, bổ sung, hoàn chỉnh nội dung, chương trình huấn luyện phù hợp với đặc điểm tính chất nhiệm vụ, tình hình thực tế vùng biển của địa phương mình. Trước khi huấn luyện, cần làm tốt công tác chuẩn bị cả về con người, thao trường, vật chất, trang bị, phương tiện huấn luyện, v.v. Trong thực hành huấn luyện, bám sát phương châm "cơ bản, thiết thực, chất lượng"; thực hiện tốt 03 quan điểm, 08 nguyên tắc, 06 mối kết hợp; kết hợp chặt chẽ giữa huấn luyện với rèn luyện kỷ luật, tác phong và tiến hành công tác dân vận.

Về nội dung huấn luyện trên bộ, trên biển, bám sát kế hoạch của trên, các đơn vị dân quân thường trực tổ chức xây dựng kế hoạch

huấn luyện ở cấp mình, phối hợp, hiệp đồng với các đơn vị hải quân tham gia huấn luyện các nội dung trên biển đúng chương trình theo Quyết định số 556/QĐ-TM, ngày 30/3/2020 của Tổng Tham mưu trưởng. Qua đó, xây dựng cho đội ngũ cán bộ, chiến sĩ hải đội phương pháp, tác phong chỉ huy, quản lý, điều hành, nắm chắc chức trách, nhiệm vụ, từng bước thích nghi với điều kiện sinh hoạt và thuần thực thao tác nghiệp vụ; nhất là việc cơ động tàu ra vào cảng và vận hành các trang thiết bị hiện có trên tàu. Về huấn luyện sử dụng ngư lưới cụ, bộ chỉ huy quân sự các tỉnh (thành phố) xây dựng kế hoạch, phối hợp khảo sát ngư trường; tổ chức huấn luyện ngư lưới cụ cho các kíp tàu lưới; đồng thời, chỉ đạo hải đội dân quân thường trực kết hợp khảo sát ngư trường, huấn luyện ngư lưới cụ, khai thác nguồn lợi hải sản với nắm tình hình trên biển; mỗi đợt hoạt động kết hợp huấn luyện có thể tăng thêm 01 - 02 tàu so với quy định hiện hành, thời gian từ 18 đến 22 ngày.

Thực tiễn thời gian qua, nội dung huấn luyện sử dụng ngư lưới cụ, kỹ năng đi biển dài ngày, khả năng sinh tồn, chịu đựng sóng, gió cho cán bộ, chiến sĩ còn hạn chế. Để khắc phục, một mặt, ngay từ khi gọi công dân tham gia lực lượng dân quân biển, cần chú trọng ưu tiên lựa chọn những thanh niên nằm trong độ tuổi đã và đang theo các tàu cá khai thác hải sản trên biển. Mặt khác, phối hợp chặt chẽ với lực lượng hải quân và các chủ tàu để huấn luyện bổ sung các nội dung trên cho lực lượng dân quân biển. Sau huấn luyện, cán bộ lãnh đạo, chỉ huy các cấp, nhất là lãnh đạo, chỉ huy cơ quan quân sự tỉnh (thành phố) phải tăng cường kiểm tra, đánh giá kết quả, rút kinh nghiệm, nhằm rút ra bài học kinh nghiệm cả về tổ chức điều hành huấn luyện, cũng như kết quả thực hiện nhiệm vụ của cán bộ, chiến sĩ.

Bốn là, làm tốt công tác bảo đảm và chính sách để hải đội dân quân thường trực hoạt động hiệu quả. Thực tiễn những năm qua, các hải đội dân quân mới được thành lập, chưa có

nơi đóng quân cố định; hoạt động trên biển chịu sự ảnh hưởng của điều kiện khí hậu, thời tiết khắc nghiệt; các chế độ, chính sách bảo đảm khi hoạt động trên biển chưa tương ứng với đặc thù nhiệm vụ,... chi phối đến tư tưởng, tâm lý, sức khỏe của cán bộ, chiến sĩ - tác động không nhỏ đến chất lượng hoạt động của hải đội. Do vậy, bộ chỉ huy quân sự các tỉnh (thành phố) ven biển được giao nhiệm vụ cần phối hợp với các sở nông nghiệp và môi trường hoàn chỉnh thủ tục đăng ký, đăng kiểm tàu cá và đăng ký kinh doanh dịch vụ thủy hải sản; đẩy mạnh hoàn thiện các thủ tục quy hoạch dự án xây dựng doanh trại, nơi neo, đậu tàu của hải đội dân quân thường trực. Trước mắt, các tỉnh (thành phố) chưa bố trí được nơi neo đậu có thể tạm dụng các cầu cảng hiện có của tỉnh để neo, đậu tàu, tiến tới đề xuất bố trí khu vực riêng, bảo đảm thuận tiện trong việc đóng quân, huấn luyện, cơ động thực hiện nhiệm vụ. Triển khai mua bảo hiểm thân tàu, bảo hiểm trách nhiệm dân sự, tai nạn cho 100% cán bộ, chiến sĩ hải đội, đảm bảo đầy đủ điều kiện để các tàu của hải đội hoạt động bảo vệ chủ quyền biển, đảo kết hợp khai thác nguồn lợi thủy sản. Khi hải đội hoạt động, từng nhiệm vụ đều phải có kế hoạch bảo đảm cụ thể theo đúng phân cấp; trong đó, chú trọng bảo đảm về nhiên liệu, nước sinh hoạt và vật chất cần thiết cho hoạt động trên biển, đảo. Cùng với đó, quan tâm, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần để cán bộ, chiến sĩ yêu mến, gắn bó với hải đội; tăng thêm phụ cấp ngày công đặc thù; tặng quà nhân dịp lễ, Tết; hỗ trợ gia đình cán bộ, chiến sĩ khi có thân nhân ốm đau, bệnh tật, v.v.

Việc nghiên cứu, triển khai vận dụng có hiệu quả các giải pháp trên, cùng với tăng cường đầu tư, bổ sung nâng cấp vũ khí, trang bị, phương tiện, công cụ hỗ trợ phù hợp với chức năng, nhiệm vụ của hải đội dân quân thường trực có ý nghĩa thiết thực, góp phần nâng cao năng lực hoạt động, đáp ứng yêu cầu tham gia bảo vệ biển, đảo thiêng liêng của Tổ quốc. ❖